

- духовність, ерудованість, освіта і інтелігентність займають значно нижчі місця в шкалі ціннісних орієнтацій.

Все це свідчить про те, що суспільство повинно звернути серйозну увагу на проблеми молоді, якщо воно насправді турбується про майбутнє нації і країни.

1. Фрейд З. Психологія. Релігія. Культура. - М., 1992; Feuer L.S. The Conflict of Generation. The Character and Significance of Student Movement. - New York, 1969.

2. Feuer L.S. The Conflict of Generation . . . - P.524.

3. Иконникова С.Н. Молодежь. Социологический и социально-психологический анализ. - Л., 1974; Кон И.С. Сексуальная культура в России. Клубничка на березе. - М. 1997; Лисовский В.Т. Духовный мир и ценностные ориентации молодежи России: Учебное пособие. - СПб.: СПб ТУП, 2000.

4. Маркузе Т. Одномерный человек. - М., 1996; *Его же*. Эрос и цивилизация. - К., 1995.

5. Молодежные движения и субкультура Санкт-Петербурга (социологический и антропологический анализ) / Отв. ред. В.В.Костюшев. - СПб., 1999; Молодежный экстремизм / под ред. А.А.Козлова. - СПб., 1996.

6. Мангейм К. Диагноз нашего времени. - М., 1994; *Его же*. Социология культуры. - М., 2000.

7. Панина Н.В. Молодежь Украины: структура ценностей, социальное самочувствие и морально-психологическое состояние в условиях тотальной аномии // Социология: теория, методы, маркетинг. - 2001. - №1. - С.5-26.

8. Иконникова С.Н., Лисовский В.Т. Молодежь о себе, о своих сверстниках. (Социологическое исследование). - Л. 1969.

9. Панина Н.В. Указ. статья.

10. Там же - С.90.

11. Там же.

КОРОЛЬ С.М.

ДОПИТАННЯ ПРО СТВОРЕННЯ ЄВРОРЕГІОНІВ

Практичне здійснення інтеграційного процесу можливе лише за умови доповнення загальноєвропейського виміру співпраці регіональною інтеграцією та поглибленням галузевого співробітництва. Враховуючи важливу для ЄС тенденцію, висловлену в гаслі «Від союзу країн до союзу регіонів», даний напрям набуває особливого значення.

Єврорегіон - це європейська форма міжнародної інтеграції, заснована на тісному співробітництві двох або кількох територіальних утворень, розташованих у прикордонних районах сусідніх держав. Поняття «єврорегіон» одночасно означає європейський географічний регіон, розташований на межі двох або

декількох сусідніх держав, і організацію, яка створена для координації співробітництва сторін єврорегіонального договору на цій території і затверджена Євросоюзом, який має змогу фінансово підтримувати її діяльність. Перша частина виразу «євро» відноситься до просторового розташування та інтеграційних процесів, які відбуваються в Європі, а друга частина «регіон» вказує на територію, яка наділена певними ознаками. Також назва «єврорегіон» виводиться з найстарішої ініціативи транскордонного співробітництва ФРН та Нідерландів «Єврорегіо».

Єврорегіони утворюються, як правило, в результаті ендегенних процесів, тобто на базі власного регіонального потенціалу, що складається з таких факторів, як регіональна територія, міжнародна соціальна система (в тому числі суспільний капітал), інституційна система та власне культурне надбання. Наднаціональний регіон функціонує як система, в якій місцева громада створюється за допомогою таких організаційних форм, що полегшують взаємовідносини і дифузії цінностей. Коли регіон набирає ознак суто політичної одиниці, тоді його можна також відрізнити за характерною системою прийняття рішень. Найглибшою формою регіоналізму вважається інтеррегіоналізм. Він функціонує в конкретних політичних умовах, в яких регіони, будучи самостійними правовими одиницями, налагоджують між собою співробітництво.

У статті 2 розділу 2 Статуту Асамблеї Європейських регіонів вказується, що регіон визначає органи місцевої влади на рівні, який знаходиться безпосередньо після центрального уряду та має політичне право представництва, втілюване обраною регіональною асамблеєю [1].

Наведений вище спосіб функціонування регіонів в Євросоюзі не є обов'язковою моделлю чи беззастережною послідовністю розвитку інтеграційних процесів. Та все ж він становить «проекцію альтернативних рішень, які сприяють зміцненню інтеграційних зв'язків між країнами-членами і одночасно є спробою нівелювання різниць між державою і регіоном» [2, с.48].

Створення єврорегіону дозволяє його учасникам розбудовувати спільні економічні структури, розвивати прикордонну торгівлю, реалізовувати різні проекти в галузі туризму, екології, спорту і культури. У межах єврорегіону практично усуваються митні бар'єри і перепони на шляху переміщення робочої сили. Концепція єврорегіонів є наслідком політики Європейського Союзу, спрямованої на децентралізацію політичної і економічної влади, створення своєрідних екстериторіальних утворень.

Перший євро регіон з'явився на кордоні Німеччини і Нідерландів у 1958 р. під назвою «*EUREGIO*». Надалі євро регіони стали поширюватися по всій Європі. Євро регіони часто об'єднують території, пов'язані географічно: наприклад, регіон «*Баварський ліс - Богемський ліс / Шумава*», розташований в єдиному лісовому масиві Німеччини, Австрії та Чехії, або «*Татри*» - в єдиній гірській системі Польщі та Словаччини. В інших випадках території можуть бути пов'язаними історично: чесько-польський євро регіон «*Сілезія*», створений на території середньовічної незалежної держави; австро-угорське транскордонне утворення «*Західна Паннонія*» - частина давньоримської провінції.

Існуючі євро регіони об'єднані в Асоціацію європейських прикордонних регіонів (Association of European Border Regions, AEBR), створену в 1971 р. Членами AEBR в даний час є 90 з 115 реально діючих євро регіонів. З 1985 р. діє Асамблея європейських регіонів (Assembly of European Regions, AER), яка також брала участь у координації діяльності євро регіональних утворень.

На сучасному етапі євро регіони можуть створюватися: в межах ЄС; державами-членами ЄС та державами, що не входять до Євросоюзу; взагалі поза зоною ЄС (як правило, за участю республік колишнього СРСР). Тобто, фактично, в останніх двох випадках, створення євро регіонів призводить до розширення інтеграційної концепції Європейського Союзу за рахунок залучення в кооперацію нових територій [3, с.123-124].

Україна після отримання незалежності також долучилася до даного процесу і бере участь у цілій низці євро регіональних утворень. З 1993 р. Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська та Чернівецька області разом з прикордонними адміністративними одиницями Польщі, Словаччини, Угорщини та Румунії увійшли до євро регіону «*Карпати*». З 1995 р. діє євро регіон «*Буг*» у складі Волинської області України, Брестської області Білорусі та Люблінського воєводства Польщі. Прикордонні території України, Румунії та Молдови утворили євро регіони «*Нижній Дунай*» (з 1998 р.) та «*Верхній Прут*» (з 2000 р.).

На сході України регіональна інтеграція почалася дещо пізніше, ніж на заході. Але і тут у 2003 р. були створені євро регіони «*Дніпро*» (Чернігівська область України, Гомельська область Білорусі і Брянська область РФ) та «*Слобожанщина*» (Белгородська область РФ та Харківська область України). У 2007 р. у складі Курської області РФ та Сумській області України з'явився євро регіон «*Ярославна*». Також 29 жовтня 2010 р. було підписано

угоду про створення євро регіону «*Донбас*» у складі Ростовської області Росії і Луганської області України. У найближчій перспективі планується приєднання до цього євро регіону Донецької області.

Серед головних напрямків діяльності вищеназваних євро регіонів - забезпечення інноваційного розвитку сусідніх областей за рахунок реалізації спільних інвестиційно-інноваційних проєктів, поглиблення виробничої кооперації, створення спільних підприємств і виробництв, розвиток транспортної мережі, поглиблення наукової та культурної співпраці, охорона навколишнього середовища [4].

Для України та більшості країн колишнього СРСР співпраця між територіальними органами влади - це доволі новий вид міжнародних відносин, який знаходиться у процесі становлення. Інтенсивність регіональної інтеграції прикордонних територій цих держав значно нижча, ніж у ЄС. Незважаючи на деякий прогрес, євро регіони за участю українських областей продовжують перебувати на етапі формування і відпрацювання організаційно-фінансового та інформаційного механізму забезпечення транскордонної співпраці. Триває процес їх інституціалізації та кадрового забезпечення. На національному рівні продовжує удосконалюватися законодавча та нормативно-методична база щодо транскордонної співпраці.

Таким чином, регіональна інтеграція виступає значним фактором соціально-економічного розвитку українських прикордонних територій. Даний фактор має потенціал сприяти вдосконаленню галузевої структури економіки та розбудові інфраструктури господарства регіонів. Також важлива роль євро регіонам відводиться у питаннях співпраці з сусідніми державами у гуманітарній, рекреаційній та екологічній сферах.

1. Assembly of European Regions (AER). Statutes. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.aer.eu/fileadmin/user_upload/GoverningBodies/GeneralAssembly/Events/AG-2009/AER-Statutes-080310-GB.pdf.

2. Барьгин І.Н. Международное регионоведение. - СПб.: Питер, 2009. - 384 с.

3. Мікула Н. Євро регіони: досвід та перспективи. - Львів: ІРД НАН України, 2003. - 222 с.

4. Ястшембська В. Роль євро регіонів і транскордонного співробітництва у процесі європейської інтеграції. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.univ.rzeszow.pl/nauka/konferencje/rl_most/ukr/09-Jastrzebska-szablon-UKR.pdf.